

Folkhälsomyndigheten

Checklista och åtgärdsplan för att integrera en god och jämlik hälsa i planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön

Syftet med checklistan och åtgärdsplanen är att ge stöd till kommunala och regionala aktörer att integrera en god och jämlik hälsa som ett centralt, sektorsövergripande och genomgående perspektiv i planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön.

Gör så här:

1. Fundera över vilka olika kompetenser som kan behövas för att besvara frågorna i checklistan och för att ta fram en ändamålsenlig åtgärdsplan. Det kan exempelvis handla om att göra det i samverkan med andra avdelningar och förvaltningar i organisationen, på både strategisk och operativ nivå.
2. Besvara frågorna i checklistan för att kartlägga nuläget och identifiera utvecklingsområden.
3. Använd svaren från checklistan som underlag för att utforma er åtgärdsplan (se sist i detta dokument).

Ta gärna stöd av

[Länksamlingen](#) som innehåller länkar till relevanta lagstöd, mål, indikatorer och datakällor samt vägledning, kunskapsunderlag och exempel som kan inspirera i arbetet med att integrera en god och jämlik hälsa.

[Argumenten](#) för att planera, utforma och förvalta miljöer som bidrar till en god och jämlik hälsa.

Checklista

Är en god och jämlik hälsa ett integrerat perspektiv när ni planerar, utformar och förvaltar den fysiska miljön?

Använd checklistan för att kartlägga nuläget och identifiera utvecklingsområden.

1. Finns det mål som inkluderar en god och jämlik hälsa i era styrdokument, planer och program, strategier och policyer om planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön?

Till exempel

Det kan handla om mål kopplade till arbetet med regionala utvecklingsplaner, översiktsplaner, planprogram, detaljplaner, grönplaner, förvaltnings- och skötselplaner, cykelstrategi med mera.

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

2. Är en god och jämlik hälsa ett integrerat perspektiv i er organisations strukturer, processer och arbetsflöden för planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön?

Till exempel

Finns perspektivet med i alla faser av ert arbete? Till exempel vid behovsinventering, kartläggning och konsekvensbedömning.

Finns tid och resurser avsatta för att arbeta med hälsa och jämlikhet?

Används metoder och verktyg för att systematiskt integrera perspektivet?

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

3. Analyserar ni hur hälsan i olika grupper i befolkningen påverkas av planerade åtgärder i den fysiska miljön?

Till exempel

Belyser ni skillnader i hälsa och förutsättningar för hälsa mellan olika grupper i befolkningen, till exempel utifrån ålder, kön, funktionsnedsättning, socioekonomiska förhållanden, nationella minoriteter och födelseland?

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

4. Använder ni indikatorer och datakällor för att följa upp hur planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön påverkar en god och jämlik hälsa?

Till exempel

Det kan handla om indikatorer för tillgång till grönområden, aktiva transportsätt, ljudmiljö, luftkvalitet, trångboddhet, trygghet och upplevd hälsa kopplat till boende- och närmiljön i olika grupper i befolkningen. Det kan också handla om indikatorer kopplat till arbetsprocessen, till exempel hur många planer som har inkluderat avväganden kring en god och jämlik hälsa.

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

5. Deltar personer med hälsokompetens i ert arbete med planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön?

Till exempel

Medverkar exempelvis folkhälsostateg, social hållbarhetssamordnare, hälsoskyddsinspektör, person med arbets- och miljömedicinsk kompetens eller motsvarande i planeringsprocesser, projektgrupper och i beslutsstöd?

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

6. Samverkar ni med andra berörda, inom eller utom er organisation, för att identifiera behov och lösningar som främjar en god och jämlik hälsa?

Till exempel

Finns formella strukturer eller forum för samverkan internt och med externa aktörer, till exempel inom barnomsorg och utbildning, kultur och fritid, vård och omsorg, akademi, civilsamhälle och medborgare?
Kommer olika grupper till tals, exempelvis barn, äldre och personer med olika socioekonomiska förhållanden?

Finns formella strukturer för kontinuerlig dialog och uppföljning mellan strategisk ledningsnivå och operativ nivå inom er organisation där ni kan prata om insatser för en god och jämlik hälsa?

Ja Nej Delvis Oklart

Nuläge och reflektioner:

Åtgärdsplan

Att stärka förutsättningarna för en god och jämlik hälsa genom planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön

Använd svaren från checklistan som underlag för att utforma er åtgärdsplan.

1. Tydliga mål för en god och jämlik hälsa

Frågeställning

Hur kan målet om en god och jämlik hälsa synliggöras bättre i organisationens styrdokument, planer och program, strategier, policyer och ställningstaganden?

2. Integrering av en god och jämlik hälsa i strukturer och processer

Frågeställning

Hur kan en god och jämlik hälsa integreras tydligare i till exempel planeringsunderlag, konsekvensbedömningar, arbetsrutiner, mallar och beslutsprocesser?

3. Analyser av skillnader i hälsa och förutsättningar för hälsa

Frågeställning

Hur kan hälsoskillnader och olika gruppers förutsättningar för en god hälsa kopplat till den fysiska miljön analyseras på ett mer systematiskt sätt?

4. Indikatorer för uppföljning av en god och jämlik hälsa

Frågeställning

Hur kan uppföljningen av en god och jämlik hälsa stärkas vid planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön?

5. Involvering av hälsokompetens

Frågeställning

Hur kan kompetens om en god och jämlik hälsa nyttjas bättre i planering, utformning och förvaltning av den fysiska miljön? Behövs nya samverkansformer eller rutiner?

6. Samverkan med andra delar av organisationen och andra berörda

Frågeställning

Hur kan ni säkerställa att olika funktioner inom organisationen och externa aktörer och medborgare involveras för att fånga upp relevanta perspektiv, identifiera synergier och förankra insatser?

Frågeställning

Hur kan en kontinuerlig dialog och återkoppling mellan strategisk ledningsnivå och operativ nivå inom organisationen säkerställas?

